

TALVEN 2025/2026 REITILASKENNAT

Talvi- ja kevätlaskennoista ei muistuteta erikseen, joten kirjaa laskentapäivät kalenteriisi:	
SYYSLASKENTA	lauantai 1. marraskuuta – sunnuntai 16. marraskuuta
TALVILASKENTA	torstai 25. joulukuuta – keskiviikko 7. tammikuuta
KEVÄTLASKENTA	lauantai 21. helmikuuta – sunnuntai 8. maaliskuuta

Talvilintulaskennat ovat jälleen alkamassa. Kiitämme kaikkia laskentoihin osallistuneita ja toivotamme antoisia laskentoja niin uusille laskijoille kuin konkareillekin!

Tämä saatekirje on lähetetty kaikille, jotka ovat palauttaneet tuloksia kahden edellisen talven laskennoista. Lähetämme kirjeen sähköisenä niille havainnoijille, jotka ovat ilmoittaneet havaintonsa Laji.fi kautta ja joiden sähköpostiosoite on tiedossamme. Paperilomakkeella tuloksensa lähettäneet saavat paperikirjeen, jossa on myös lomakkeita ja palautuskirjekuoria alkavan talven laskentoja varten. Muistathan ilmoittaa muuttuneet yhteystietosi Linnustonseurantaan.

Talvilintulaskentojen tiedot toivotaan tallennettavan ensisijaisesti Laji.fi kautta, mutta havainnot voi ilmoittaa myös paperilomakkeella. Muista myös kirjata nisäkäshavaintosi laskentareitiltä. Linnuista ja nisäkkäistä ilmoitetaan vain havaitut yksilöt, ei jälkihavaintoja. Ohjeet järjestelmän käyttöön ja tulospalveluun löytyvät alta. Lisäksi lopusta löytyy tietoa edellisvuosien laskettujen reittien määrästä, vapaista reiteistä ja talvilintulaskentojen hyödyntämisestä tutkimuksessa. Viime talven ”elvytyskampanjassa” 69 hiipunutta reittiä löysi uuden laskijan, ja uusia reittejä perustettiin 43. Ilman laskijaa jääneiden reittien ottaminen laskennan piiriin on edelleen erittäin toivottavaa.

Laskentareitin pysyviin tietoihin (tallennuslomakkeen kohta: *Reitin vapaamuotoinen kuvaus (pysyvä)*) kannustetaan tallentamaan laskennan lintumääriin ja toistettavuuteen vaikuttavia seikkoja, kuten vakiintuneet tähytyspaikat ja laskennassa käytetty optiikka.

Tundraurpiainen ilmoitetaan talvilintulaskennoissa entiseen tapaan. Suomessa on otettu käyttöön lintujen uusi maailmanjärjestys AviList, joka vaikuttaa Suomessa tavattujen lintulajien listaan (ks. esim. <https://www.birdlife.fi/birdlife-ottaa-kayttoon-avilistin-taksonomian/>). Talvilinnuista tundraurpiainen luetaan jatkossa urpiaiseksi. Talvilintulaskennassa tundraurpiaiset lasketaan kuitenkin entiseen tapaan, jotta tämän urpiaisen arktisen muodon runsauden muutoksia voidaan seurata jatkossakin. Metsähanhet voi ilmoittaa lajilleen taiga- tai tundrametsähanhina tai lajilleen määrittämättöminä metsähanhina.

Huomioithan turvallisen liikkumisen laskennan aikana. Talven hämärissä maastopukuinen lintulaskija ei juuri maastosta tai liikenteen seasta erotu. Huomioliivin käyttäminen on suositeltavaa liikenteen seassa ja aktiivisilla metsästysalueilla.

Lisätietoja, ohjeita, lomakkeita ja lisää tuloksia löytyy Linnustonseurannan sivuilta: <https://tietopankki.luomus.fi/linnustonseurannat/lintulaskennat-ja-seurannat/talvilintulaskenta/>

Antoisia laskentoja toivottaen

Heikki Helle & Aleksi Lehikoinen
Linnustonseuranta, Luomus
PL 17, 00014 Helsingin yliopisto
linnustonseuranta@helsinki.fi
029 412 8857

Tero Toivanen
BirdLife Suomi
tero.toivanen@birdlife.fi

VAPAAT JA UUDET LASKENTAREITIT

Vuosien saatossa osa reiteistä on jäänyt vaille laskijaa. Osalta näiltä reiteiltä on vuosikymmenten ajalta aineistoa, ja siksi olisikin hienoa, jos näille reiteille löytyisi uusia laskijoita. Olemme koostaneet tietopankkiin luettelon reiteistä, joita toivoisimme laskettavan myös tulevina talvina. Halutessasi voit laskea reitin vain yhtenä tai kahtena talvena, jonka jälkeen voit ilmoittaa reitin taas vapaaksi. Jos olet kiinnostunut elvyttämään vapaan reitin, ole linnustonseurantaan yhteydessä. Otamme mielellämme myös ilmoituksen vastaan, jos joku säännöllisesti laskettu reitti jää vaille laskijaa, jotta voimme mainostaa uusille laskijoille myös tällaisia reittejä.

Linkki tietopankkiin: <https://tietopankki.luomus.fi/linnustonseurannat/lintulaskennat-ja-seurannat/talvilintulaskenta/>

Mikäli pohdit kuitenkin uuden reitin perustamista, on hyvä selvittää, että uusi reitti ei mene vanhojen reittien kanssa päällekkäin. Uuden reitin perustaminen ei tarkoita, että sen laskemiseen tarvitsisi sitoutua vuosikymmeniksi. Riittää, että reitiltä kertyy eri vuosilta toistolaskentoja ja laskentareittiä ei ole pakko laskea joka vuosi eli välivuodet eivät haittaa. Uusia reittejä kannattaa sijoittaa etenkin metsäisiin ympäristöihin ja vesistöjen lähelle, sillä näissä habitaateissa on vähemmän laskentoja. Pohjoisempana laskentapaikkoja on niin vähän, että kaikenlaiset reitit ovat toivottuja. Pohjoisen hiihtokeskusten läheisyyteen voi myös pohtia perustettavan ns. yleisiä reittejä, joita voi laskea joku talvilomalla pohjoisessa vieraileva. Yleisesti reitin kulkua kannattaa miettiä niin, että se olisi toistettavissa myöhemmin myös jonkun toisen laskijan toimesta.

TALVEHTIVAT VESILINTUMÄÄRÄT LASKETAAN TAAS VUODENVAIHTEESSA

Ensi tammikuussa selvitetään jälleen Itämerellä talvehtivien vesilintujen runsautta. Tähän käytetään myös talvilintulaskentoja, mutta vesilintujen määrästä toivotaan laskentatietoja myös laskentareittien ulkopuolelta kaikkialta rannikolta. Kattavammat laskennat toteutettiin viimeksi tammikuussa 2020. Tällöin useampi paikallisyhdistys organisoi alueellisia laskentoja ja yhteensä Suomessa arvioitiin olevan yli 310 000 talvea viettävää vesilintua (Lehikoinen ym. 2021). Suomen ympäristökeskus toteuttaa tulevana talvena lentolaskentoja avomerellä kuten myös kuusi vuotta sitten. Jokainen ilmoitettu vesilintuhavainto niin rannikolta kuin sisämaasta on tärkeä lisäämään tietoisuutta vesilintukantojen muutoksista. Talvisesta vesilintulaskennasta tiedotetaan tarkemmin lähiaikoina.

Viite alkuperäisjulkaisuun:

Lehikoinen, A., Kuntze, K., Leivo, M., Mikkola-Roos, M., & Toivanen, T. 2021: Vesilintujen keskitalven kannanarvot Suomessa vuoden 2020 tammikuun laskentojen perusteella. Linnut-vuosikirja, 2020, 46–57. https://lintulehti.birdlife.fi:8443/pdf/artikkelit/10290/tiedosto/Linnut_VK2020_046-057_Vesilintujen_talvikannat_artikkelit_10290.pdf#view=FitH

LASKETUT REITIT LINTUYHDISTYKSITTÄIN

Alla olevaan taulukkoon on koottu tiedot jäsenyhdistyksittäin laskettujen reittien ja laskentojen kertojen määristä talvina 2023–2024 ja 2024–2025. Osa yhdistyksistä kirjaa laskentareittien määrän omassa toimintakertomuksessaan.

Yhdistys	Laskettujen reittien määrä 2024–2025 (2023–2024)	Tehtyjen laskentojen määrä 2024–2025 (2023–2024)
BirdLife Kanta-Häme	17 (14)	41 (35)
BirdLife Keski-Pohjanmaa ry	20 (14)	51 (33)
BirdLife Keski-Suomi	31 (25)	82 (71)
Etelä-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys ry	20 (18)	41 (34)
Etelä-Savon Lintuharrastajat – Oriolus ry	28 (26)	66 (60)
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Tringa ry	114 (100)	269 (232)
Kainuun Lintutieteellinen Yhdistys ry	9 (7)	22 (13)
Keski- ja Pohjois-Uudenmaan Lintuharrastajat – Apus ry	19 (16)	42 (39)
Kuusamon Lintukerho ry	7 (7)	21 (19)
Kymenlaakson Lintutieteellinen Yhdistys ry	24 (20)	58 (50)
Lapin Lintutieteellinen Yhdistys ry	45 (40)	110 (92)
Lintuyhdistys Kuikka ry (Pohjois-Savo)	35 (33)	96 (88)
Lounais-Hämeen Lintuharrastajat ry	8 (5)	21 (13)
Merenkurkun Lintutieteellinen Yhdistys ry	10 (6)	19 (16)
Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry	32 (29)	94 (80)
Pirkanmaan Lintutieteellinen Yhdistys ry	63 (61)	145 (151)
Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys ry	18 (15)	42 (35)
Pohjois-Pohjanmaan Lintutieteellinen Yhdistys ry	44 (38)	104 (96)
Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry	21 (15)	33 (29)
Porvoon Seudun Lintuyhdistys ry	14 (12)	29 (29)
Päijät-Hämeen Lintutieteellinen Yhdistys ry	38 (30)	93 (76)
Rauman Seudun Lintuharrastajat ry	11 (8)	27 (22)
Suomenselän Lintutieteellinen Yhdistys ry	54 (54)	139 (132)
Suupohjan Lintutieteellinen Yhdistys ry	16 (15)	43 (41)
Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry	85 (79)	222 (195)
Ålands Fågelskyddsförening r.f.	23 (20)	26 (23)

OHJEITA HAVAINTO- JA TULOSPALVELUJÄRJESTELMÄÄN

Talvilintulaskennan havainnot voi ilmoittaa Luomuksen koordinoiman Lajitietokeskuksen (Laji.fi) verkkolomakkeella osoitteessa: <https://laji.fi/theme/talvilintulaskenta/>

tai valitsemalla ensin www.laji.fi ja valitsemalla yläpalkista: *"Tallenna havainnot"*, jonka listasta: *"Talvilintulaskenta"*.

Talvilintulaskentareittejä ja tuloksia voi tarkastella järjestelmään kirjautumatta, mutta havaintojen ilmoitus vaatii rekisteröitymisen ja kirjautumisen.

Linkit laskentakaverisi sekä aikaisempi Hatikka- tai Lintuvaara-tunnus

Ennen tulosten ilmoittamista laskijan on kirjauduttava Laji.fi-sivuille. Valitse oikeasta yläkulmasta rekisteröidy/kirjaudu, ja tarvittaessa lue ohjeita kirjautumissivun oikeasta yläaidasta: *"Käyttöohjeet"* <https://laji.fi/about/2189>

Jos reitillä on useampia laskijoita, havainnot saa halutessaan näkymään kaikkien laskijoiden omissa havainnoissa. Tämä edellyttää, että laskijat ovat rekisteröityneet Laji.fi -järjestelmään ja ovat linkittäneet profiilinsa eli ovat järjestelmässä ns. toistensa kaveriteita.

Mikäli haluat nähdä omat aikaisemmat Hatikkaan tai Lintuvaaraan tallennetut havaintoeräsi Lajitietokeskuksen hauissa, niin voit myös linkittää Hatikka- ja Lintuvaara-tunnuksesi Laji.fi-tunnukseksi oikeasta yläkulmasta löytyvästä profiili-kohdasta. Tietoja varten tarvitset Hatikka- tai Lintuvaara- tunnuksesi. Mikäli olet unohtanut tunnuksesi, voit tiedustella niitä Linnustonseurannasta.

Laji.fi-lomakkeen käyttö

Talvilintulaskentareitti valitaan BirdLife Suomen jäsenyhdistysten mukaan järjestetystä reittilistasta. Mikäli haluat perustaa uuden reitin, ota yhteyttä linnustonseurantaan. Valittuasi reitin lomakkeen kentät: *"Reitin vapaamuotoinen kuvaus"*, *"Vesistöt"* ja *"Mitä biotooppiin Muu (F) kuuluu"* kopioituvat lomakkeelle automaattisesti edellisestä laskennasta. Näitä arvoja pääsee kuitenkin edelleen muokkaamaan.

Mikäli yksityiskohtaisempi reitti ei näy ilmoituslomakkeen karttaliittymässä, voit piirtää reitin tarkemman kulun karttatyökalun avulla.

lälleen määritettyjen yksilöiden osuus on mahdollista kirjata kaikilta lajeilta. Tietoja toivotaan kaikilta lajeilta, joilta määrittäminen kyetään luotettavasti maastossa tekemään. Joutsenten ohella esimerkiksi kanahaukan, lokkien ja mustarastan ikämäärittäminen kannattaa kiinnittää huomiota. Valtaosa ikämäärittämisestä jää tyhjäksi maastomäärittäminen mahdottomuuden tai vaikeuden vuoksi.

Kun olet syöttänyt havainnot, ja haluat tallentaa ja lähettää tiedot eteenpäin, valitse **Tallenna julkisena** (painike vihreällä pohjalla). Täyttäessäsi lomaketta se tallentuu väliaikaisesti selaimesi muistiin. Jos joudut jättämään laskennan tallennuksen kesken, valitse *Tallenna julkaisematta* (painike keltaisella pohjalla), jolloin havainnot tallentuvat omalle Vihko-tilillesi, mutta eivät välity Linnustonseurantaan tai näy tulospalvelussa. Pääset muokkaamaan tallentamaasi (sekä julkisena että julkaisematta tallennetut) havaintoerää *Omat havaintoerät* -kohdasta sivun vasemman reunan valikosta.

Laskentojen tulospalvelu

Tulossivuilla (<https://laji.fi/project/MHL.3/stats?tab=species>) on mahdollisuus tarkastella talvikantojen muutoksia paikallisyhdistyksittäin tai valitsemalla tarkasteluun useamman yhdistyksen yhdistelmän. Ominaisuuden toivotaan olevan iloksi sekä laskijoille että myös esimerkiksi innostamaan ja helpottamaan

paikallisyhdistyskohtaisten katsausten laadinnassa. Sivuilla näkyy myös yksittäisten reittien havaintohistoria. Lisäksi tulossivuille on tulossa muun muassa karttavertailutyökalu, jolla tietyn talven lintutiheyksiä voi verrata pidemmän ajan keskiarvoon kartoilla.

Mikäli huomaat tulospalvelun perusteella reittisi tiedoissa puutteita tai korjattavaa, ole yhteydessä linnustonseurantaan.

TALVILINTULASKENTA-AINEISTON KÄYTTÖ TUTKIMUKSESSA

Talvilintulaskenta-aineistoa on hyödynnetty Anna Haukan 2025 julkaistussa väitöskirjassa. Väitöskirjan yhdessä osatyössä tarkasteltiin, miten talviruokinnan määrä on muuttunut Suomessa talvilintulaskentojen havaintojen perusteella (Deshpande ym. 2025). Ruokintapaikkojen määrä on vähentynyt selkeästi 1980-luvulla, etenkin kaupunkialueilla. Tärkeimpänä syynä ruokintojen vähenemiseen ovat kyselytutkimuksen perusteella rottahavainnot ruokintapaikoilla sekä osin tästä juontuvat taloyhtiöiden ruokintakiellot. Ruokintojen määrän laskeminen talvilintulaskentojen yhteydessä tuottaa tärkeää tietoa ja parhaillaan selvitetään, miten ruokintapaikkojen määrien muutokset vaikuttavat lintumäärien muutoksiin.

Talvilintulaskenta-aineistoa on käytetty myös Juho Kolehmainen pro gradu -työssä, jossa tarkasteltiin tiaisten kannanmuutoksia. Tulosten perusteella kaikki tutkitut lajit näyttivät hyötyn talviruokinnasta. Kuitenkin hömö- ja töyhtötiaisten määrät pienenivät talven mittaan myös niillä reiteillä, joilla ruokintoja oli, kun taas runsastuneiden tali- ja sinitiaisten määrät pysyivät ruokinnan ansiosta vakaina (Kolehmainen 2024).

Lisäksi talvilintulaskentojen aineistoa hyödynnettiin Euroopan Unionin lintudirektiivin raportoinnissa, jossa Suomi ilmoittaa lajien kannankehitys- ja kannanarvotietoja EU:lle. Raportissa tarkasteltiin 30 pääasiassa vesilintulajin talvikannan muutoksia. Näistä 21 lajilla talvikanta oli pitkällä aikavälillä kasvava, ja vain haahkan, allihaahkan, isolokin ja tunturipöllön kannat olivat laskeneet. Lyhytaikaiset kannanmuutokset olivat vakaampia useimmilla lajeilla. Aikaisempien raportointien tuloksia voi tarkastella täältä: <https://nature-art12.eionet.europa.eu/article12/>

Viitteet alkuperäisjulkaisuihin:

Deshpande, P., Haukka, A., Rönkä, K., Aivelo, T., Santangeli, A., Thorogood, R. & Lehikoinen, A. 2024: How, why, where and when people feed birds? – Spatio-temporal changes in food provision in Finland. — People and Nature (painossa).

Haukka, A. 2025: Understanding Human-Bird Interactions: Aesthetic Values, Wildlife Trade and Bird-feeding Practices. Väitöskirja. Bio- ja ympäristötieteiden laitos. Helsingin yliopisto. https://helka.helsinki.fi/permalink/358UOH_INST/hvc5i5/alma9934861296106253

Kolehmainen, J. 2024: Tiaisten talviaikaiset kannanmuutokset Suomessa. Pro gradu. Itä-Suomen yliopisto. <https://erepo.uef.fi/server/api/core/bitstreams/4e8475e5-13bf-4b91-b75c-5610048ba825/content>

Jos kohtaat ongelmia rekisteröitymisessä tai havaintojen tallennuksessa, haluat perustaa uusia reittejä tai elvyttää vanhan reitin, ota rohkeasti yhteyttä: linnustonseuranta@helsinki.fi